

Handlingsplan Gottsunda/Valsätra:

Fokusområden

– stadsutvecklingens
sociala synergier

En handlingsplan för samordning

Handlingsplan Gottsunda/Valsätra ska bidra till att alla kommunens verksamheter arbetar för ett socialt hållbart Gottsundaområde. Handlingsplanen anger hur beslut, initiativ och aktiviteter som sker här och nu kan optimeras och bidra till långsiktiga mål.

Handlingsplanens fem fokusområden

1. Hållbar livsmiljö och trivsel
2. Trygghet
3. Barn och ungas uppväxtvillkor
4. Arbete
5. Delaktighet

Globala mål för hållbar utveckling

De fem fokusområdena tar sikte på Agenda 2030:s globala mål – i enlighet med kommunfullmäktiges nio inriktningsmål. Det innebär att Uppsala kommun bland annat ska sträva efter att uppnå

- jämlikhet
- jämställdhet
- inkluderande och demokratiska samhällen
- god hälsa
- goda arbetsvillkor
- god utbildning för alla
- minskad fattigdom
- hållbara städer och samhällen
- minskad segregation

Målen för Gottsundaområdet

Handlingsplanens insatser och åtgärder ska bidra till en positiv förändring i området.

Målen är:

1. Det ska vara mer attraktivt att bo, verka och besöka Gottsunda-/Valsätraområdet.
2. Alla oavsett kön, ålder och bakgrund ska känna sig fria att röra sig överallt i Gottsunda och Valsätra - alla tider på dygnet. Gottsunda/Valsätra ska vara borta från Polismyndighetens lista för särskilt utsatta områden.
3. Alla barn, unga och elever i Gottsunda/Valsätra ska klara sin utbildning och få bättre uppväxtvillkor.
4. Det ska vara lika många som arbetar i Gottsunda/Valsätra som i övriga delar av kommunen. År 2020 ska 300 nya anställningar skapas för långtidsarbetslösa i området.
5. Gottsunda/Valsätra ska ha ett rikt föreningsliv. De som bor och verkar i området ska vara delaktiga i frågor som rör dem.

I dessa mål kopplas handlingsplanens fokusområden samman med planprogrammets inriktning för områdets fysiska utveckling. Fokus ligger på hur stadsutvecklingen kan skapa sociala mervärden för en positiv utveckling i området. Den fysiska förändringskraften ska tas till vara och bidra till ett socialt hållbart Gottsundaområde.

I resten av dokumentet benämns det berörda programområdet Gottsundaområdet. Det består av Gottsunda och Valsätra.

Den fysiska förändringskraften ska tas till vara och bidra till ett socialt hållbart Gottsundaområde.

Område 1 – Hållbar livsmiljö och trivsel

Området som man bor och växer upp i påverkar vilka kontakter och relationer man skapar och vilken syn på samhället man får. En blandad befolkning som speglar samhället i stort ger goda förutsättningar för integration och sammanhållning. Ett varierat bostadsutbud med hyresrätter, bostadsrätter och hus i olika storlekar och prisklasser är ett sätt att få en socialt blandad befolkning.

Variert bostadsutbud bidrar till social blandning

Idag finns det många hyresrätter i Gottsundaområdet, framförallt i områdets centrala delar. Där bor många människor som har låga inkomster eller står utanför arbetsmarknaden.

Utvecklingen i Gottsundaområdet ska bidra till en ökad blandning av bostädernas upplåtelseformer, storlekar och prisnivåer. Det kan bidra till att området får en mer blandad befolkning, något som särskilt gynnar socioekonomiskt svagare grupper men även samhället i stort. Detta ger i sin tur förbättrade levnadsvillkor och förutsättningar för sammanhållning för de som bor i Gottsundaområdet och i övriga delar av Uppsala.

Ny kollektivtrafik ger nya förutsättningar

Gottsundaområdets roll i staden förändras när kollektivtrafiken blir bättre. En ny spårväg kommer att gå längs stadsstråket som består av Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé samt till en ny tågstation i Bergsbrunna. Det gör att Gottsundaområdet kommer att kopplas samman bättre med hela södra Uppsala. Fler människor kommer att röra sig i området och fler mötesplatser kan uppstå.

Fler arbetsplatser och mer service

Gottsundaområdet ska utvecklas med många nya arbetsplatser och service för hela södra Uppsala. När området utvecklas ökar samhällsnärvaron med offentliga verksamheter och platser. Olika typer av samhällsfunktioner, som bibliotek, fritidsgård, skolor och badhus, placeras synligt vid Gottsunda centrum och längs stadsstråket. De bidrar till att skapa liv och rörelse, och handel, caféer och restauranger ger värdefulla kvaliteter till området.

Fler verksamheter leder till fler arbetsplatser, som i sin tur ger förutsättningar för socialt inkluderande sammanhang. Social interaktion i form av planerade och spontana möten kan underlättas genom inbjudande platser och lokaler för närområdet, stadsdelen och hela Uppsala.

Ökad samhörighet

Idag ligger Gottsundaområdet avskilt, men det ska förändras genom att koppla samman området med stadsdelar i närheten och integrera området i staden. När avskildheten minskar, krymper även de fysiska och mentala barriärerna.

Området ska utvecklas med sociala förtecken och se till att dagens Gottsundabor är en naturlig del i morgondagens Gottsundaområde. När hyresrätter renoveras ska det göras med stor respekt för de boende – man ska ha möjlighet att kunna bo kvar och ha inflytande över sitt boende.

Sammanfattning Hållbar livsmiljö och trivsel

- Stadsutvecklingen ska skapa ett bostadsutbud med varierade upplåtelseformer, lägenhetsstorlekar och prisnivåer för att bidra till en socialt blandad befolkning.
- Samhällsnärvaron förstärks med fler offentliga institutioner i området, vars placering förtydligar och visar på samhällsnärvaro i området.
- Kommersiella och offentliga platser och verksamheter, av både lokala och regionala, ska bidra till integration genom att skapa möten mellan människor.
- Vid ombyggnation av hyresrätter ska stor vikt läggas vid de boendes möjlighet till inflytande och att kunna bo kvar.

Social blandning gynnar samhället i allmänhet och socioekonomiskt svagare grupper i synnerhet.

Område 2 – Trygghet

Att känna sig trygg i sitt bostadsområde är en grundläggande rättighet. För att Gottsundaområdet ska vara attraktivt att bo och verka i behöver området vara och upplevas tryggt för alla, såväl av boende som besökare. Tryggheten är en förutsättning för den önskvärda stadsutvecklingen, och för en hållbar och trivsamt livsmiljö i området.

Stadsutvecklingen i Gottsundaområdet ska möjliggöra

- att fler människor är i rörelse
- en bättre översyn av platser som idag upplevs öde och otrygga
- en förbättrad standard av platser och stråk.

Säkrare gator och stråk

Alla oavsett kön, ålder och bakgrund ska känna sig fria att röra sig överallt i Gottsunda och Valsätra – alla tider på dygnet. Därför ska viktiga stråk som leder mellan platser hänga ihop och planeras med omsorg. Samverkan mellan områdets olika fastighetsägare är ett sätt att skapa gemensamt ansvar och förebygga problem som sker i gränser mellan fastigheter. Genom gemensamma åtaganden kan området hållas tryggt, rent och snyggt med genomtänkt gestaltning och karaktär.

Otrygga barriärer och öde baksidor försvinner när området kopplas samman. Nya byggnader skapar trygghet genom att vändas mot viktiga gator som Musikvägen, Slädvägen, August Södermans väg och Spinnrocksvägen. På så vis blir gatorna tryggare att röra sig på, under dygnets alla timmar.

Service bidrar till trygghet

I en blandad stad med både bostäder och verksamheter får man närmare till service som förenklar vardagslivet och som bidrar till en levande stadsmiljö. Samtidigt bidrar det till aktivitet under olika tider på dygnet. Ett flertal verksamheter som bidrar till trygghet och samvaro genom liv och rörelse förstärks på olika platser i området, med fokus på stadsstråket Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé samt vid Gottsunda centrum. Dessa platser knyts samman via trygga och tydliga stråk som förstärks i både parker, grönområden och gatumiljöer. Grannskap som främjar social samvaro och lokalt ansvarstagande ska utvecklas genom att privata och offentliga ytor förtydligas.

Mötesplatser med fokus på rörelse

När rörelse och träning uppmuntras på offentliga stråk och platser skapas miljöer som främjar hälsa, trygghet och liv. Exempelvis kan flera mindre spontanidrottsplatser skapas och Musikparken kan utvecklas som en större mötesplats med fokus på idrott, hälsa och rörelse.

Sammanfattning Trygghet

- För att öka tryggheten längs viktiga rörelsestråk, ska nya byggnader förläggas mot gatan för att skapa ökad översyn.
- Rörelse och vistelse under olika tider på dygnet stärks genom en blandning av bostäder och verksamheter i området. De kopplas samman genom trygga stråk längs gator och i grönområden.
- Relationer mellan grannar och det lokala ansvarstagandet stärks genom att förtydliga offentliga och privata ytor.
- God gestaltning och skötsel av stråk och platser säkras genom samverkan mellan fastighetsägare.

För att Gottsundaområdet ska vara attraktivt att bo och verka i behöver området vara och upplevas tryggt för alla, såväl av boende som besökare.

Område 3 – Barn och ungas uppväxtvillkor

Barn och unga behöver en god utbildning för att få en bra uppväxt. Utbildningens kvalitet säkras i huvudsak av dess innehåll, men den fysiska miljön runt de unga påverkar också förutsättningarna. Gottsundaområdet ska ha attraktiva och välfungerande förskolor och skolor som lockar boende både i området och i intilliggande områden och som kan fungera som integrerande mötesplatser.

Skolor av högsta kvalitet stärker området

Gottsundaområdets pedagogiska miljöer ska vara av högsta kvalitet. De förskolor och skolor som redan finns ska tas hand om väl, och nybyggda skolor ska bidra till att stärka området genom att skapa positiva signaler och öka samhällsnärvaron i området. Genom att etablera utbildningsmiljöer och göra dem synligare, fylls området av olika målgrupper och lokala förebilder kan skapas. Högre utbildning och andra verksamheter som främjar entreprenörskap kan gynna områdets barn och unga, och även till områdets utveckling.

Nya kreativa miljöer för unga

När Gottsundaområdet utvecklas skapas kreativa miljöer för barn och unga i det offentliga rummet genom satsningar på parker och platser, nya lekplatser och mötesplatser. Förskolor och skolor placeras i anslutning till parker och grönområden. Det gör att platserna används under olika tider på dygnet och att både investeringar och kvalitet optimeras.

Samnyttja lokaler för ett rikt föreningsliv

Många lokaler och utemiljöer står relativt folktomma antingen dagtid eller på kvällar och helger. Samtidigt är föreningslivet beroende av lokaler för sina verksamheter. När olika verksamheter använder samma lokaler eller platser leder det både till effektivare användning och ett rikt föreningsliv. Ett aktivt civilsamhälle främjar demokratin och bidrar till en meningsfull och varierad fritid för barn och unga.

Större fritidsutbud leder till möten och sammanhållning

Stadsutvecklingen i Gottsundaområdet leder till att barn och unga i hela södra Uppsala får tillgång till fler verksamheter och lokaler som är till för dem. När barn och unga från Gottsundaområdet och andra områden möts skapas kontakter och relationer som bidrar till sammanhållning och integration.

Sammanfattning

Barn och ungas uppväxtvillkor

- Gottsundaområdet ska ha attraktiva och välfungerande skolmiljöer som bidrar till att stärka samhällsnärvaron.
- Skolor och förskolor ska fungera som integrerande mötesplatser och bidra till sammanhållning. Genom placering i anslutning till parker och grönområden skapas förutsättning för effektiv användning under olika tider på dygnet, veckan och året.
- Samnyttjande av lokaler och utemiljöer bidrar till effektivt användande och bästa möjliga kvalitet för verksamheten, området och samhället.
- Ett rikt och meningsfullt fritidsutbud för barn och unga möjliggörs genom att lokaler och utemiljöer anpassas för verksamheter av lokalt och regionalt intresse.

När Gottsundaområdet utvecklas skapas kreativa miljöer för barn och unga i det offentliga rummet genom satsningar på parker och platser, nya lekplatser och mötesplatser.

Område 4 – Arbete

Tillgången till arbete är grundläggande för ett självständigt liv, med möjlighet till försörjning och fria livsval. När Gottsundaområdet utvecklas ska den lokala arbetsmarknaden öka genom att arbetstillfällen skapas i området. Stadsutveckling innebär stora arbetsinsatser. Därför ska åtgärder för lokala jobb skapas när man ska bygga om eller bygga nytt. Det bidrar positivt till berörda människor, till området och till samhällsekonomin.

Lokala jobb ska minska arbetslöshet

De boende i Gottsundaområdet jobbar i mindre utsträckning och arbetslösheten är högre än övriga Uppsala. Genom att skapa fler arbetsplatser där man bor blir det lättare att få börja arbeta – både mentalt och fysiskt. Ett stort utbud av lokala arbetsplatser ökar därför de boendes förutsättningar att få arbete. En mångfald av lokaler möjliggör också en bredd av verksamheter, som kan bidra till lokalt entreprenörskap.

Nya verksamheter i centrala Gottsunda

Stadsutvecklingens tidiga etapper rör de centrala delarna av området: längs Hugo Alfvéns väg, Gottsunda allé och vid Gottsunda centrum. Det är framför allt i dessa lägen som det största tillskottet av nya verksamheter kommer ske. Längs stadsstråket finns lägen där större arbetsplatser skulle kunna etableras på längre sikt. De behöver sparas för att i framtiden, när Gottsundaområdet har en annan roll i staden, kunna medföra många nya arbetstillfällen i området.

I samband med stadsutveckling görs stora ekonomiska investeringar som medför många arbetstillfällen. Sociala klausuler ska tillämpas för att det ska bidra till lokala jobb eller praktikplatser. Det kan till exempel handla om arbete vid nyproduktion, renovering eller utveckling och förvaltande av allmänna parker, natur och torg. Detta är värdefullt både för individer som står utanför arbetsmarknaden, för områdets lokala anknytning, den sociala utvecklingen, integrationen och samhällsekonomin.

Sammanfattning Arbete

- När Gottsundaområdet utvecklas ska personintensiva arbetsplatser prioriteras vid Gottsunda centrum, längs stadsstråket Hugo Alfvéns väg och Gottsunda allé samt i andra strategiska lägen som exempelvis i anslutning till spårvagnshållplatser.
- För att möjliggöra mer storskaliga verksamhetsmiljöer som på längre sikt kan skapa många arbetstillfällen i området, sparas vissa strategiska platser för framtida utveckling.
- Stadsutvecklingen ska bidra till en levande stadsmiljö, lokalt entreprenörskap och lokalt belägna arbetstillfällen genom att tillsammans med bostäder skapa ett brett utbud av lokaler för olika typer av verksamheter.
- Sociala klausuler tillämpas för att säkra lokala arbetsmarknadsinsatser i samband med nybyggnation, ombyggnation och i kontinuerligt underhåll i området.

Stadsutvecklingen är förenad med stora arbetsinsatser och vid ny- och ombyggnation kan åtgärder skapas för lokala jobb skapas.

Område 5 – Delaktighet

Möjligheten att vara delaktig i samhällsutvecklingen är en förlängning av demokratin. Väl utarbetade dialogprocesser är verktyg för ökad förståelse och förtroende – både för den lokala fysiska förändringen och för den demokratiska processen. Genom att involvera dagens och framtidens boende i dialoger bidrar stadsutvecklingen till engagemang, egenmakt, tillit och lokal demokrati.

Inkluderande och inbjudande

När Gottsundaområdet utvecklas och förändras påverkar det många som bor och verkar i området. För att skapa en inkluderande utvecklingsprocess behöver former för lokalt deltagande tas fram. Utvecklingen ska både välkomna nya och gamla Gottsundabor och det lokala deltagandet ska vara inbjudande även för människor som inte bor i området.

Skapa långsiktiga former för delaktighet

Stadsutvecklingen i Gottsundaområdet kommer att pågå under lång tid. Det gör det möjligt att utveckla långsiktiga former som ökar möjligheten för boende och verksamma i området att vara delaktiga och påverka sin omgivning. Ett sätt är att skapa ett kontinuerligt forum för samtal, dialog och inflytande. Aktuella projekt kan då använda detta forum för att nå ut brett i området. Allmänna dialog- och delaktighetsforum ska kombineras med former riktade till grupper som särskilt berörs eller som annars riskerar att inte komma till tals. Medborgarpaneler ska användas med återkommande dialogmöten för kontinuitet. I dessa ska en utvald målgrupp medverka, eller en grupp sammansatt med god representativitet från olika grupper.

Medborgarbudget och platsutveckling

Medborgarbudget kan användas för att stärka det lokala inflytandet över utvecklingen i området. Det innebär att boende är med, tar fram förslag och väljer insats genom omröstning utifrån givna ekonomiska ramar.

Att utveckla platser i utvalda lägen är ett annat sätt att öka lokalt inflytande och engagemang, i kombination med insatser för ökad trivsel. Utседda platser kan genom platsutveckling få en ny gestaltning – tillfällig eller mer bestående – och användning som tas fram av och med de boende. Dessa insatser kan gärna kombineras med en lokal medborgarbudget.

Sammanfattning Delaktighet

- Dagens och framtida Gottsundabor och lokalt verkande aktörer ska vara delaktiga i utvecklingen av området.
- En övergripande dialog- och delaktighetsprocess ska skapas med kontinuerligt återkommande forum för medskapande och lokalt inflytande.
- Riktade dialog- och delaktighetsinsatser ska göras till grupper som särskilt berörs eller riskerar att annars inte höras.
- Lokalt inflytande eftersträvas i stadsutvecklingen, exempelvis genom medborgarbudget och platsutveckling för lokalt engagemang. Detta kan ske genom tillfällig eller mer permanent gestaltning, programmering, användning och utveckling av utvalda ytor.

Genom att involvera dagens och framtidens boende i dialoger bidrar stadsutvecklingen till engagemang, egenmakt, tillit och lokal demokrati.

Uppsala kommun

Postadress: 753 75 Uppsala
Besöksadress: Stationsgatan 12

Telefon: 018-727 00 00
E-post: uppsalakommun@ uppsala.se

www.upsala.se

